

Prof. Dr. Levent AKIN

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı

İzmir'de doğdu. Öğrenim hayatı Ankara'da geçti. 1990 yılında mezun olduğu Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde, 2013 yılında Profesör oldu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi dışında, uzun bir süre ODTÜ Endüstri Mühendisliği bölümünde, kurulduğu ilk yıllarında Ufuk Üniversitesi ve TOBB ETU Hukuk Fakültelerinde ders verdi. Kendi üniversitesinde ve diğer üniversitelerde yöneticilik yaptı. 2003-2009 yılları arasında TRT'de her hafta canlı yayınlanan, iş ve sosyal güvenlik hukuku konularını ele alan bir program yaptı. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve İş Mahkemeleri Kanunlarının hazırlanmasında, ilgili bakanlıklarda ve TBMM yasa komisyonlarında görevlendirildi. Kendi fakültesi Ankara Hukuk yanında, uzun bir süredir Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesinde de iş hukuku, toplu iş hukuku ve sosyal güvenlik hukuku dersleri vermektedir. Bu güne kadar uzmanlık alanında yayınlanmış ve yoğun atıf almış çeşitli kitapları yanında, ulusal bilimsel dergiler ile Amerika, Almanya ve İngiltere'de çıkan çeşitli uluslararası bilimsel dergilerde yayınlanmış makaleleri bulunmaktadır (www.law.ankara.edu.tr). Prof. Akın, halen Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalında öğretim üyeliği görevini sürdürmektedir.

ÖZ

İŞ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE ARABULUCULUK

Arbuluculuk, iş ve ticari uyuşmazlıkların çözümünde yeni bir yöntemdir. Bu sistemde görev yapacak arbulucular, adalet bakanlığı denetiminde görev yapan tarafsız hukukçulardır. Arbulucu olabilmek için en az 5 yıl deneyim sahibi olan hukukçu olmak ve Adalet Bakanlığı tarafından organize edilen merkezi sınavda başarılı olmak gerekir. Getirilen bu alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi ile uyuşmazlıklar çok kısa sürede çözülecektir. Arbuluculuk, mahkemeyle kıyaslandığında taraflara çok daha az maliyet yaratacaktır. Bu çözüm yönteminde taraflar çözümü kendileri bulurlar. Bu şekilde taraflarca bulunan çözüm, arbulucu huzurunda gerçekleştiğinde, hazırlanan anlaşma belgesi, mahkeme ilamı niteliği kazanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arbuluculuk, arbulucu, alternatif uyuşmazlık çözümü, iş uyuşmazlıkları, dava şartı

ABSTRACT

MEDIATION IN WORKING DISPUTES

Mediation is a new way to solve working and business disputes. The mediator is an impartial lawyer working under the supervision of the ministry of justice. To be a mediator, you must be a lawyer with at least 5 years' experience and be successful in the vocational exam. Disputes with this method will be solved in a very short time. Mediation will cost the parties much less when compared to the court. In this solution method, the parties themselves find the solution. If not necessary, the mediator does not provide a solution proposal. The solution they find with the lawyers of the parties in the mediation will be a court decision.

Key Words: Mediation, mediator, alternative solution, peaceful solution, working disputes, cause of action

İŞ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE ARABULUCULUK MEDIATION IN WORKING DISPUTES

1- Hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuk, 07 Haziran 2012 tarih ve 6325 sayılı "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu" ile hukuk sistemimize dâhil olmuştur.

2- Bu yapı ile belirlenen bazı uyuşmazlıkların, mahkemeye gitmeden çözümlenmesi amaçlanmaktadır. Yani arabuluculuk, "alternatif bir hukuki çözüm yoludur" Yasanın gerekçesinde de belirtildiği üzere, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleriyle uyuşmazlıkların çözümü son yıllarda pek çok ülkenin kanun koyucularını meşgul etmektedir. Uyuşmazlıkların dava yolu ile çözümü yerine tarafların kendi iradeleri ile uzlaşarak uyuşmazlığa son vermeleri, toplumsal barışın korunması açısından tercih sebebi sayılmaktadır. Bu yolların geniş kapsamlı ve etkin bir biçimde işlerlik kazanması mahkemelerin iş yükünün azalmasına katkı sağlayacaktır.

3- Arabuluculuk sistemini düzenleyen 6325 sayılı Yasa ile alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin yargı sistemi ile rekabet içinde olmadığı, bu yöntemle yargısal yollara başvuru imkânını ortadan kaldırılmayacağı belirtilmektedir. Yasaya göre amaç Devlete ait olan yargı yetkisinin mutlak egemenliğine zarar vermeden, uyuşmazlıkların daha basit ve kolay çözümünü sağlamaktır.

4- Yine yasanın gerekçesinde de belirtildiği gibi, arabuluculuk faaliyetinin başarı ile sonuçlanabilmesi ve bu çözüm yoluna güven duyulabilmesi için, arabulucunun öncelikle bağımsız ve tarafsız olması gerekir. Arabulucuların iyi yetişebilmesi, iyi bir eğitim almaları gerektirir. Bu konuda eğitim verecek kurumların, gerekli koşullara sahip olmak şartı ile Adalet Bakanlığı'ndan izin almaları hâlinde arabulucuların eğitilecekleri kabul edilmiştir. Dahası, arabuluculuk faaliyetinin düzenli yürütülebilmesi için ayrı bir yapılanmaya gidilmiş, bu yapı Adalet Bakanlığı bünyesinde oluşturulmuştur. Bu çerçevede, arabuluculukla ilgili asıl görevler, Bakanlık Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'ne bırakılarak, arabuluculuk faaliyetleri için Arabuluculuk Daire Başkanlığı kurulmuştur. Bunun yanında, yürütülecek faaliyete katılım ve objektifliğin sağlanabilmesi amacıyla, farklı kurum ve kuruluşlardan temsilcilerin katılacakları ayrı bir Arabuluculuk Kurulu oluşturulmuştur.

5- Arabuluculuk, yabancılık unsuru taşıyanlar da dâhil olmak üzere, ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde uygulanır.

6- Yasada tanımlanan ve aşağıda açıklamaya çalışacağımız faaliyeti yürütecek kişi "Arabulucu" olarak ifade edilmektedir. Yasaya göre arabulucu, arabuluculuk faaliyetini yürüten ve Bakanlıkça düzenlenen arabulucular siciline kaydedilmiş bulunan gerçek kişiyi ifade etmektedir. Yani arabulucu, Adalet Bakanlığı'nda tutulan bir sicilde kayıtlıdır ve faaliyetlerini Adalet Bakanlığı tarafından oluşturulan bir düzen içinde sürdürmektedir.

7- Arabuluculukta, arabulucu, sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getirir. Onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştirir. Hatta bu süreçte tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması hâlinde onlara çözüm önerisi de getirebilir.

8- Faaliyet konusundan da anlaşılacağı gibi arabulucular, uzmanlık eğitimi almış olan kişilerdir. Yasaya göre arabulucu olabilmek için mesleğinde en az beş yıllık kıdemle sahip hukuk fakültesi mezunu olmak, arabuluculuk eğitimini tamamlamak ve bakanlıkça yapılan yazılı-merkezi sınavda başarılı olmak gereklidir. Sınav öncesi alınan eğitim ise, arabuluculuk faaliyetinin yürütülmesiyle ilgili temel bilgileri, iletişim teknikleri, müzakere ve uyuşmazlık çözüm yöntemleri ve davranış psikolojisi ile çeşitli teorik ve pratik bilgileri içermektedir. Halen bu eğitimler, Bakanlık tarafından yetkilendirilen hukuk fakülteleri tarafından verilmektedir.

9- Arabulucuya başvurmak kural olarak isteğe bağlıdır. Dolayısıyla taraflar, arabulucuya başvurmak, süreci devam ettirmek, sonuçlandırmak veya bu süreçten vazgeçmek konusunda serbesttirler. Taraflar, gerek arabulucuya başvururken gerekse tüm süreç boyunca eşit haklara sahiptirler.

Ancak 12 Ekim 2017 tarihli 7036 sayılı Yasa ile yapılan değişiklik sonrasında, 01 Ocak 2018 tarihinden itibaren iş uyuşmazlıklarında arabuluculuk zorunlu hale gelmiştir. Bu konu aşağıda ayrıca ele alınacaktır.

10- Arabuluculuk, mahkemelerdeki yargılamayı aksine gizlidir. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça arabulucu, arabuluculuk faaliyeti çerçevesinde kendisine sunulan veya diğer bir şekilde elde ettiği bilgi ve belgeler ile diğer kayıtları gizli tutmakla yükümlüdür. Aksi kararlaştırılmadıkça taraflar ve görüşmelere katılan diğer kişiler de bu konudaki gizliliğe uymak zorundadırlar.

11- Arabuluculuk sürecinin sağlıklı işleyebilmesi ve tarafların gönül rahatlığı içinde her konuda konuşabilmeleri için yasayla bazı tedbirler getirilmiştir. Buna göre taraflar, arabulucu veya arabuluculuğa katılanlar da dâhil üçüncü bir kişi, uyuşmazlıkta ilgili olarak hukuk davası açıldığında yahut tahkim yoluna başvurulduğunda, bazı beyan veya belgeleri delil olarak ileri

süremez ve bunlar hakkında tanıklık yapamazlar. Bunlar; Taraflarca yapılan arabuluculuk daveti veya bir tarafın arabuluculuk faaliyetine katılma isteği; Uyuşmazlığın arabuluculuk yolu ile sona erdirilmesi için taraflarca ileri sürülen görüşler ve teklifler; Arabuluculuk faaliyeti esnasında, taraflarca ileri sürülen öneriler veya herhangi bir vakia veya iddianın kabulü ve Sadece arabuluculuk faaliyeti dolayısıyla hazırlanan belgeler. Yani bu süreçte ileri sürülen görüşler, tarafların uyuşmazlık konusuna ilişkin bazı kabulleri ya da bu sürece has hazırlanan belgeler, mahkemede kullanılamaz. Hatta bu bilgi ve belgelerin açıklanması mahkeme, hakem veya herhangi bir idari makam tarafından dahi istenemez.

Bu kurala yasada küçük iki istisna getirilmiştir. Bunlardan ilkinde göre, yukarıda dile getirilen bilgiler bir kanun hükmü tarafından emredildiği veya arabuluculuk süreci sonunda varılan anlaşmanın uygulanması ve icrası için gerekli olduğu ölçüde açıklanabilir. İkinci istisnaya göre ise, normal koşullarda hukuk davası ve tahkimde ileri sürülebilen deliller, sadece arabuluculukta sunulmaları sebebiyle kabul edilemeyecek deliller haline gelmez.

12- Arabulucu yapmış olduğu faaliyet karşılığı ücret ve masrafları isteme hakkına sahiptir. Arabulucu, ücret ve masraflar için avans da talep edebilir. Aksi kararlaştırılmadıkça arabulucunun ücreti, faaliyetin sona erdiği tarihte yürürlükte bulunan Arabulucu Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenir ve ücret ile masraf taraflarca eşit olarak karşılanır.

İşe iade talebiyle yapılan görüşmelerde tarafların anlaşmaları durumunda, arabulucuya ödenecek ücretin belirlenmesinde anlaşılan miktar olarak, işçiye işe başlatılmaması hâlinde ödenecek tazminat miktarı ile çalıştırılmadığı süre için ödenecek ücret ve diğer haklarının toplamı esas alınacaktır. Yani arabuluculuk ücreti bu rakam üzerinden belirlenecektir.

İş uyuşmazlıklarında uygulanacak arabuluculuklarda, arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya iki saatten az süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşamamaları hâlinde, iki saatlik ücret tutarı tarifeye göre Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenir. İki saatten fazla süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşamamaları hâlinde ise iki saati aşan kısma ilişkin ücret aksi kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit şekilde tarifeye göre karşılanır. Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenen ve taraflarca karşılanan arabuluculuk ücreti, yargılama giderlerinden sayılır.

Yine zorunlu arabuluculuğa başvuru hallerinde, arabuluculuk bürosu tarafından yapılması gereken zaruri giderler Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Ancak bu ödemeler, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde anlaşma uyarınca taraflardan, anlaşmaya varılmaması hâlinde ise ileride haksız çıkacak taraftan tahsil edilir.

13- Arabulucu, tarafların her biri ile ayrı ayrı veya birlikte görüşebilir ve iletişim kurabilir. Arabuluculuk müzakerelerine taraflar bizzat, kanuni temsilcileri veya avukatları aracılığıyla katılabilirler. Uyuşmazlığın çözümüne katkı sağlayabilecek uzman kişiler de müzakerelerde hazır bulundurulabilir.

14- Arabulucu görevini özenle, tarafsız bir biçimde ve şahsen yerine getirir. Arabulucu olarak görevlendirilen kimse, tarafsızlığından şüphe edilmesini gerektirecek önemli hâl ve şartların varlığı hâlinde, bu hususta tarafları bilgilendirmekle yükümlüdür. Bu açıklamaya rağmen taraflar, arabulucudan birlikte talep ederlerse, arabulucu bu görevi üstlenebilir yahut üstlenmiş olduğu görevi sürdürebilir. Ancak arabulucu, bu sıfatla görev yaptığı uyuşmazlıkla ilgili olarak açılan davada, daha sonra taraflardan birinin avukatı olarak görev üstlenemez.

15- Taraflar dava açılmadan önce veya davanın görülmesi sırasında arabulucuya başvurma konusunda anlaşabilirler. Mahkeme de tarafları arabulucuya başvurmak konusunda aydınlatıp, teşvik edebilir. Aksi kararlaştırılmadıkça taraflardan birinin arabulucuya başvuru teklifine otuz gün içinde olumlu cevap verilmez ise bu teklif reddedilmiş sayılır.

16- Başkaca bir usul kararlaştırılmadıkça arabulucu veya arabulucular taraflarca seçilir.

17- Arabulucu, seçildikten sonra tarafları en kısa sürede ilk toplantıya davet eder. Taraflar, emredici hukuk kurallarına aykırı olmamak kaydıyla arabuluculuk usulünü serbestçe kararlaştırabilirler. Taraflarca kararlaştırılmamışsa arabulucu; uyuşmazlığın niteliğini, tarafların isteklerini ve uyuşmazlığın hızlı bir şekilde çözümlenmesi için gereken usul ve esasları göz önüne alarak arabuluculuk faaliyetini yürütür. Niteliği gereği yargısal bir yetkinin kullanımı olarak sadece hâkim tarafından yapılabilecek işlemler arabulucu tarafından yapılamaz. Dava açıldıktan sonra tarafların birlikte arabulucuya başvuracaklarını beyan etmeleri hâlinde yargılama, mahkemece üç ay geçmemek üzere ertelenir. Bu süre, tarafların birlikte başvurusu üzerine üç aya kadar uzatılabilir.

18- Arabuluculuk süreci, dava açılmadan önce arabulucuya başvuru hâlinde, tarafların ilk toplantıya davet edilmeleri ve taraflarla arabulucu arasında sürecin devam ettirilmesi konusunda anlaşmaya varılıp bu durumun bir tutanakla belgelendirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar.

Dava açılmasından sonra arabulucuya başvuru hâlinde ise bu süreç, mahkemenin tarafları arabuluculuğa davetinin *taraflarca kabul edilmesi veya tarafların arabulucuya başvurma konusunda anlaşmaya vardıklarını *duruşma dışında mahkemeye yazılı olarak beyan ettikleri ya da duruşmada bu *beyanlarının tutanağa geçirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar.

Arabuluculuk sürecinin başlamasından sona ermesine kadar geçirilen süre, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

19- 6325 sayılı Yasa'da, arabuluculuk faaliyetinin sona ereceği durumlar da düzenlenmiştir. Buna göre, tarafların anlaşmaya varması; Taraflara danışıldıktan sonra arabuluculuk için daha fazla çaba sarf edilmesinin gereksiz olduğunun arabulucu tarafından tespit edilmesi; Taraflardan birinin karşı tarafa veya arabulucuya, arabuluculuk faaliyetinden çekildiğini bildirmesi; Tarafların anlaşarak arabuluculuk faaliyetini sona erdirmesi ve nihayet uyuşmazlığın arabuluculuğa elverişli olmadığı tespit edilmesi hallerinde süreç sonlanır.

20- Arabuluculuk faaliyeti sonunda bir tutanak düzenlenir. Bunda tarafların anlaşıkla, anlaşamadıkları veya arabuluculuk faaliyetinin nasıl sonuçlandığı belgelendirilir. Arabulucu tarafından düzenlenecek bu belge, arabulucu, taraflar, kanuni temsilcileri veya avukatlarınca imzalanır. Belge taraflar veya vekillerince imzalanmazsa, sebebi belirtilmek suretiyle sadece arabulucu tarafından imzalanır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlenen tutanağa, faaliyetin sonuçlanması dışında hangi hususların yazılacağına taraflar karar verir. Arabulucu, bu tutanak ve sonuçları konusunda taraflara gerekli açıklamaları yapar. Arabulucu, arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlenen son tutanağın bir örneğini arabuluculuk faaliyetinin sona ermesinden itibaren bir ay içinde Genel Müdürlüğe gönderir.

21- Arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın kapsamı taraflarca belirlenir. Anlaşma belgesi düzenlenmesi hâlinde bu belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır. Taraflar arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varırlarsa, bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler. Dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuşsa, anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden talep edilebilir. Davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa başvurulması durumunda ise anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, davanın görüldüğü *mahkemeden talep edilebilir. Mahkeme bu süreçte (aile hukuku uyuşmazlıkları hariç) sadece dosya üzerinden inceleme yapabilir. Yani duruşma yapamaz. Bu şerhi içeren anlaşma, ilam niteliğinde belge sayılır. Taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz.

22- İş uyuşmazlıklarında arabuluculuk 12 Ekim 2017 tarih ve 7036 sayılı Yasa ile zorunlu hale gelmiştir. Düzenlemeye göre 01 Ocak 2018 tarihinden itibaren açılacak iş davalarından önce arabulucuya gitmek zorunlu olacaktır. Arabulucuya gitmeden iş mahkemesine giden işçi ve işverenlerin davaları, usulden reddedilecektir.

23- Yeni düzenlemeye göre, kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması zorunludur.

24- İş hukuku kapsamında mahkemede dava açmak isteyenler, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varlamadığına ilişkin son tutanağın aslını veya arabulucu tarafından onaylanmış bir örneğini dava dilekçesine eklemek zorundadır.

Bu zorunluluğa uyulmaması hâlinde mahkemece davacıya, son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulması gerektiği, aksi takdirde davanın usulden reddedileceği ihtarı içeren davetiye gönderilir.

İhtarın gereği yerine getirilmez ise dava dilekçesi karşı tarafa tebliğe çıkarılmaksızın davanın usulden reddine karar verilir.

25- İş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat davalarının açılabilmesi için arabulucuya gitmek zorunlu değildir. Ancak taraflar kendi istekleri ile seçecekleri bir arabulucuya giderek anlaşmaya varabilirler. Hatta yukarıda belirtilen şekle uygun davranılarak bu anlaşma tutanaklarını mahkeme ilamı haline de getirebilirler. Bunun için arabuluculuk tutanağını avukatları ile imzalamaları ya da mahkemeden şerh almaları yeterli olacaktır.

26- Arabuluculuk başvurusu karşı tarafın, karşı taraf birden fazla ise bunlardan birinin yerleşim yerindeki veya işin yapıldığı yerdeki (adliyelerdeki) arabuluculuk bürosuna, arabuluculuk bürosu kurulmayan yerlerde ise görevlendirilen yazı işleri müdürlüğüne yapılır. Arabulucu, komisyon başkanlıklarına bildirilen listeden büro tarafından belirlenir. Ancak tarafların listede yer alan herhangi bir arabulucu üzerinde anlaşmaları hâlinde bu arabulucu görevlendirilir.

Başvuran taraf, kendisine ve elinde bulunması hâlinde karşı tarafa ait her türlü iletişim bilgisini arabuluculuk bürosuna verir. Büro, tarafların resmi kayıtlarda yer alan iletişim bilgilerini araştırmaya da yetkilidir. İlgili kurum ve kuruluşlar, büro tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri vermekle yükümlüdür.

Taraflara ait iletişim bilgileri, görevlendirilen arabulucuya büro tarafından verilir. Arabulucu bu iletişim bilgilerini esas alır, ihtiyaç duyduğunda kendiliğinden araştırma da yapabilir. Elindeki bilgiler itibarıyla her türlü iletişim vasıtasını kullanarak görevlendirme konusunda tarafları bilgilendirir ve ilk toplantıya davet eder. Bilgilendirme ve davete ilişkin işlemlerini belgeye bağlar.

27- Arabulucu, yapılan başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren üç hafta içinde sonuçlandırır. Bu süre zorunlu hâllerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta uzatılabilir. Yani arabuluculuk süreci en çok 1 ay sürecektir. Ancak bu-

güne kadarki uygulamalarda uyuşmazlıkların genelde 1 gün içinde çözüme kavuştuğunu göstermektedir.

28- İş hukuku arabuluculuk uygulamalarında da arabulucu, taraflara ulaşamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması yahut yapılan görüşmeler sonucunda anlaşmaya varılması veya varlamaması hâllerinde arabuluculuk faaliyetini sona erdirir ve son tutanağı düzenleyerek durumu derhâl adliyedeki arabuluculuk bürosuna bildirir.

29- Yasada zorunlu arabuluculuk usulüne uygun davranmaya yönelik olarak bazı tedbirler alınmış ve buna aykırı davranışlara yaptırımlar getirilmiştir. Buna göre taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda toplantıya katılmayan taraf, son tutanakta belirtilir ve bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderlerinin tamamından sorumlu tutulur.

Ayrıca bu taraf lehine vekâlet ücretine hükmedilmez. Her iki tarafın da ilk toplantıya katılmaması sebebiyle sona eren arabuluculuk faaliyeti üzerine açılacak davalarda tarafların yaptıkları yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılır.

30- Asıl işveren-alt işveren ilişkisinin varlığı hâlinde işe iade talebiyle arabulucuya başvurulduğunda, anlaşmanın gerçekleşebilmesi için işverenlerin arabuluculuk görüşmelerine birlikte katılmaları ve iradelerinin birbirine uygun olması aranır.

31- Arabuluculuk faaliyeti için harcanan zaman, tarafların haklarına zarar vermez. Zira arabuluculuk bürosuna başvurulmasından son tutanağın düzenlendiği tarihe kadar geçen sürede zamanaşımı durur ve hak düşürücü süre işlemmez.

32- İş uyuşmazlıklarındaki zorunlu arabuluculuk sürecine taraflar bizzat, kanuni temsilcileri veya avukatları aracılığıyla katılabilirler. İşverenin yazılı belgeyle yetkilendirdiği çalışanı da görüşmelerde işvereni temsil edebilir ve son tutanağı imzalayabilir.

33- Adalet Bakanlığı istatistiklerine göre, isteğe bağlı arabuluculuk kapsamında Türkiye’de arabulucuya giden 18.330 uyuşmazlığın 16.498’i anlaşma ile sonuçlanmıştır. Bu %90’lık bir başarıyı ifade etmektedir. Bu kapsamda arabulucuların önüne gelen uyuşmazlıkların toplam değeri yaklaşık 814.000.000 TL tutarındadır.

Bugüne kadar isteğe bağlı arabuluculuk kapsamında görülen uyuşmazlıkların %89’u, işçi işveren ilişkilerine ilişkin gerçekleşmiştir. (www.adb.adalet.gov.tr/Sayfalar/istatistikler/index.html).